

NOVA DOBA

Licejska knjižnica

Dolžni iztis

Ljubljana

Stane letno 48 Din, mesečno 4 Din, za izposojništvo letno 120 Din.
— Oglasi za mm višine stolpca 40 p. Reklame med tekstom,
osmrtnice in zahvale 50 p. Posamezna številka stane 50 p.

Izhaja
vsak torek, četrtek in soboto.

Uredništvo Strossmajerjeva ul. št. 1, I. nadst. Telefon št. 53.
Upravništvo Strossmajerjeva ul. št. 1 pritličje. Telefon št. 65.
Račun kr. poštnege čekovnega urada št. 10.066.

Usoda Rogaške Slatine.

Kopalnišče Rogaška Slatina, ki je najznatnejši del onega aktivnega premoženja bivše Štajerske, ki se nahaja na našem ozemlju, je zadnje dni predmet mnogih razprav. Videti je pa, da je naša javnost o pravnem položaju zelo različnih mnenj. Naše stališče je to, da Rogaška Slatina ni last naše države in ni nobenega tozadevnega sklepa kr. vlade. Kopalnišče je le avtomatično prešlo v pravnem oziru preko poverjenstva za javna dela v Ljubljani in Zdravstvenega odseka v področje ministrstva narodnega zdravja. Ker je kopalnišče lansko leto porabilo za investicije nad 7 milijonov kron, je finančni minister, ki je znan po svoji veliki štedljivosti, postal zelo nerazpoložen glede daljnih kreditov za nove investicije, ki so nujno potrebne. V sled tega je ravnatelj kopalnišča pri pokrajinski upravi v Ljubljani iskal načina, kako bi se za investicije našli privatni viri. Pokrajinski namestnik g. Hribar je ob svojem zadnjem bivanju v Beogradu imel urediti med drugim tudi to stvar, pri ministru narodnega zdravja. To ministrstvo je soglašalo s predlogom, da preide uprava na pokrajinsko vlado v Ljubljani, ki namerava preko nekega konsorcija dati eksploatacijo kopalnišča v najem nekim bankam ob udeležbi države do polovice. Dne 4. januarja 1919 je pa ministrski svet za avtonomno premoženje bivše štajerske imovine imenoval predsednikom likvidacijske komisije posl. dr. Kukovca, ter se je pozneje na zboru delegatov vseh okrajnih zastopov štajerskih izvolil tudi likvidacijski odbor iz zastopnikov vseh strank. Ta likvidacijski odbor je sicer prepustil dejansko upravo avtonomnega štajerskega premoženja pokr. upravi v Ljubljani, vendar se pa ni odrekal svoji naravni pravici, da ima odločilno besedo pri vsakem ukrepu, ki se tiče avtonomnega premoženja bivše Štajerske. Po vstopu kmetijske stranke v vlado bi bil imel prevzeti g. I. Sancin predsedstvo likvidacijske komisije štajerske, v resnici pa svojega posla ni prevzel in je postal pozneje šef oddelka kmetijstva pokr. uprave, katero mesto tudi ni združljivo z imenovanim poslom. Zato je dr. Kukovec kot bivši predsednik likvidacijske komisije smatral potrebnim, nastopiti v varstvo pravic bodoče mariborske velike županije in je brzojavno naznanil svoj protest ministru narodnega zdravja in pokr. namestniku g. Hri-

barju, ko je slučajno čul, da se gre za prodajo Rogaške Slatine nekemu konzorciju bank. Pokrajinski namestnik g. Hribar je g. dr. Kukovca v Beogradu pisмено in telefonski obvestil, da ni govora o prodaji. Dr. Kukovec mu je imenom likvidacijskega odbora izjavil, da vzame to na znanje in da zahteva, da se tudi vsaka druga in tudi kaka kreditna akcija izvrši le s privoljenjem legitimnega zastopstva štajerskega avtonomnega premoženja, torej likvidacijske komisije Štajerske.

Dr. Kukovec je pa tudi merodajne čimtelje v Rogaški Slatini opozoril, da bi bilo umestnejše kredit vzeti pri kakem javnem zavodu mariborskega okrožja na pr. pri mestni hranilnici Celjski, ne pa vezati avtonomno premoženje pred zaslišanjem oblastne skupščine na kake bančne konsorcije. To je današnje stanje te zadeve.

IVAN BIZJAK:

Stanovanjsko vprašanje v Celju.

Stanovanjska anketa je imela nekaj sestankov, na katerih je sestavila načrt za zgradbo štirihišnih stanovanjskih hiš in izdelala predlog za obrestovanje in amortizacijo posojila, ki bi se najelo v to svrhu. S tem predlogom bode se bavil občinski svet celjski v prihodnjih dneh.

Predlog se glasi:

Vsak najemnik kakor hišni posestnik, plača od stanarine stanovanja kakor trgovskega, obrtniškega in pisarniškega lokala po sledeči tabeli:

do 40 K najemnine 5%, od 41 do 120 K 8%, od 121 do 240 K 10%, od 241 do 360 K 15%, od 361 do 540 K 20% od 541 in več kron najemnine 30%.

Da bo treba v stanovanjskem vprašanju nekaj ukreniti, si je vsekakor večina na jasnem, da se pomore družinam, ki trpe pod stanovanjsko bedo, do človeškega stanovanja.

Omenjeni predlog pa je iz obrtniškega stališča absolutno nesprejemljiv, moramo ga pobijati do skrajnosti. Po omenjenem predlogu bi moral marsikateri obrtnik v Celju več mesečno tozadevna davka plačati, kakor bi plačal stanovalec v novozgrajeni hiši najemnine.

Bil bi to največji rop na žepe. Že itak izmozganega obrtnika, kakor uradnika, ki bi to visoko breme najtežje občutili.

pokrito s plaščem vlnudnosti konverzacije in obnašanja, nasilje, ki je onečaščalo matere in hčere, omadežujoč najbolj poštene tako kakor najbolj kompromitirane. Kako naj bi človek spoznal resnico sredi takih riskiranih dogodkov, o trditvah, katere prvič sliši, kako naj odločuje o kreposti in nesramnosti kake ženske? Spočetka sem mislil, da sprejema moja teta, kljub temu kar je zahteval moj oče, samo izpriden svet. Toda Feliks me je poučil, da je taka navađa v vseh pariških salonih. Tudi najstrožje hišne gospodinje morajo biti v tej točki tolerantne, drugače ne pridejo obiski. Moje prvotno razburjenje se je pomirilo, nič več nisem čutil potrebe, da bi na tak lahek način dopadel in da bi užival veselje pridobljeno s tako milostjo.

Vsako jutro, že štiri dni zaporedoma, se nisem mogel zbuditi v svoji mali sobi na ulici Laffitte. Da ne bi mislil na Louisa in Berto, kakor sem jih imenoval prijateljsko. Čuden fenomen se je pojavil v meni, začel sem jih zamenjavati. Danes sem bil prepričan, da je Feliks pravi ljubček Berte, toda to me ni nič ranilo, obratno vzpodbujalo me je in gotov sem bil, da se ji bom znal prikupiti,

Pomisliti moramo, da smo že pri vsaki dosedanj seji občinskega sveta dovoljevali različne večje izdatke.

Razen tega so celjske ulice razora-ne tako, da človek pri slabem vremenu ne ve, kako bi se izognil mlakam. Plak je v skrajno slabem stanju. Bog pa nas varuj velike povodnji, katera nam grozi, da odnese kapucinski most. Novi most bo stal milijone, občinski svet pa ne bo vedel poti, kako in s čim istega zgraditi.

Nujna potreba bo, parno in kadno kopalnišče postaviti. To je skrajna potreba. Koliko drugih stvari bi bilo še naštetih.

Ako človek vse to premisli, se mu lasje ježijo pred težkimi časi, ki čakajo celjsko prebivalstvo.

Da je pri takem položaju treba skrajne previdnosti in zmernosti, je razumljivo. Ne bo se mogel občinski svet spuščati dalje, kakor kvečemu k stavbi ene večje hiše s kakimi 18 stanovanji.

Amortizacijo iste pa treba spraviti čisto na drugi način v tok, da ne bo tako občutno zadela obrtnika, uradnika in delaveca.

Povišanje gostaščine v te svrhe bilo bi najbolj priporočljivo.

Zidale bodo banke in železnica, oziroma se jih mora prisiliti, pričakovati je torej 50—60 stanovanj in z omenjeno hišo bilo bi za prvo silo vsekakor pomagano.

Tudi ne bi bilo nasprotovati, ako se prodajo dosedanje občinske hiše in iz skupička istih naj bi se gradile nove hiše. Na ta način ne bi bilo treba tozadevnih novih davkov občinstvu nalagati.

Najlepše in najizdatnejše bi pa bilo, ako bi v te svrhe žrtvovala splošnost ¼ ure dela na dan, drugi pa, ki tega ne bi hoteli, tem pa naložimo 100% višji davek in bilo bi vse to v najkrajšem času dosegljivo. Ako pa te požrtvovalnosti ni doseči, tedaj pa ne bodo imeli pravice nasprotniki obrtništvu tako visoke žrtve za zidanje hiš od najemnikov zahtevati. Ako se hoče davke na kapitaliste prevladati, se temu ne bom upiral. Omenjeni predlog pa bi najmanje zadel kapitaliste, temveč kakor že omenjeno, zadel bi obrtni stan najtežje.

Nekaj takega jaz vsaj mislim, ne bi mogla nobena obstoječih strank pred javnostjo zagovarjati. Tudi ne bi mogel soglašati, da bi se v te svrhe trgovce težko obremenilo, kajti oni gotovo ne bi plačali to iz svojega premoženja, temveč prevladali bi to na konzumenta. —

da me bo ona ljubila. Zedinil sem obe v eno, če so se drugim udale, zakaj bi se pa meni ne? To je bil neprestani predmet sladkih sanj, predno sem vstal. Zarkasnil sem se v postelji, veselil se tople odeje in se obrnil več kot dvajsetkrat z veliko lenobo. Nisem hotel nič natanko prevdariti, prijetno se mi je zdelo, da sem bil prost in z napetostjo čakal odkritja ženskih skrivnosti. Radoveden sem bil na okoliščine, ki mi bodo odkrile nekega dne Berto in Louisa, vendar nisem hotel vedeti, kateri dan bode to. — Vstal sem s prepričanjem, da mi je je izbirati in postati gospod ene ali druge.

Ko smo vstopili v prvo dvorano slikarske razstave, sem bil presenečen nad velikansko gnječo ljudi, ki so se tu drenjali.

«Hudiča,» je godrnjal Feliks, »malo pozno sva prišla. Prerivati se bova mdrala s komolci.»

Bila je jako pestra množica umetnikov, meščanov in pohajkovalcev. Sredi slabo sešitih površnikov in temnih sukenj so se mešale svetle toalete, te pomladanske vesele toalete Pariza iz tanke svile in živih barv. Čudil sem se ženski vztrajnosti, ki so prerile vse gruče,

Značilo bi to splošno podraženje vseh potrebsčin.

Iz vsega tega je razvidno, da ne kaže se naenkraj odločiti za take ogromne izdatke. Tudi ne morem razumeti, kako da se drži v tem vprašanju okoliška občina tako rezervirano. Ali moramo biti res ravno meščani pri vsaki priložnosti glavna žrtev? Gospodje občinski svetniki, opominjam vas k skrajni previdnosti.

Dostavek uredništva: Priobčujemo gorenjo razpravo g. Bizjaka, s katero se v principu strinjamo. Uvidevamo popolno, da se upravičeno upira naše obrtništvo tako velikemu novemu obdačenju, ki ga predvideva prvotni stanovanjski celjski načrt. Ako se oziramo na naše uradništvo in delavstvo ter sploh na gospodarsko šibkejšo sloje, ki tvorijo ogromno večino mestnega prebivalstva, moramo odločno in odkrito izjaviti in povdariti, da bi vsi ti sloji nikakor in pod nobenim pogojem ne mogli privoliti v obremenitev, ki presega njih finančno moč, saj že danes ne morejo več shajati. Tudi je treba pomisliti, da je uradništvo in delavstvo malo stabilen element, ki pač rabi in išče strehe zase in svoje rodbine v krajih, kjer službuje, ki se ga pa na tak način tudi ne more prisiliti, da naj s svojimi borimi krajcari prispeva k zgradbi hiš, ki so in ostanejo last mestne občine celjske. Bilo bi to vsekakor socialno težko in krivično breme, ki bi obremenilo najemnike, hišnim lastnikom pa prav nič koristilo. Reči moramo, da stranke, ki to forsirajo, pa če tudi se imenujejo socialne, nimaio dovolj socialnega čuta in smisla socialne pravičnosti. Ako se trgovina, obrt in industrija pri nas širi in krepko razvija, je to v visoki meri v interesu občine, koji izvira iz teh panog gospodarstva novi, izdatni viri dohodkov. Stvar občine, pa ne samo mestne temveč v nič manjši meri Okoliške občine je, da pride razvoju industrije in drugih panog gospodarstva z novimi zgradbami nasproti, vkolikor more to spraviti v sklad s svojimi financami, in v kolikor tega industrija in trgovina v lastnem interesu za svoje nameščence sama ne more storiti. Stvar socialno šibkih slojev pa nikakor ni in ne sme biti nikdar, da bi v sedanjih obupnih razmerah naj še zato kravavili. To smo smatrali potrebno, da odločno in jasno povemo, ker stojimo, kakor čujemo, tik pred obravnavanjem stanovanjskega vprašanja v mestnem občinskem svetu. Demokratska stranka

čepprav so se jim trgale čipke in padale na tla. Šle so od ene slike do druge s tako samozavestnimi koraki, kakor bi stopale po njihovem salonu. Samo Parizanke ohranijo božanstveno resnost v splošni zmedli, kakor da bi jih izgovorjene besede in trenutni dotiki ne mogli doseči in jih omadeževati. Sledil sem nekaj časa s pogledom damo, katero je imenoval Feliks vojvodinjo A..., spremljali ste jo dve hčerki v starosti od šestnajstih do osemnajstih let. Vse tri so gledale Ledo, za njimi je pa delala skupina mladih slikarjev precej debele opazke.

Feliks se je podal v dvorano na desno, kjer je bila cela vrsta čveterooglatih velikih slik in kamor množica ni tako silila. Skozi svetleni strop je padala jasna svetloba, vendar se je videl prah, ki ga je povzročila množica, vzdigoval se je kakor lahek dim. Ženske bi morale biti res lepe, da bi mogel človek vztrajati v tej svetlobi, v tej monotonosti, ki je odsevala od slik vseh štirih sten. Začelo je postajati vroče. Plešasti gospodje bledih obrazov so sopihali sem in tja s klobukom v roki. Vsi obiskovalci so imeli nos kvišku, pri nekaterih slikah so se

EMILE ZOLA:

Gospa Neigeon.

(Iz francoščine.)

(Dalje.)

II.

To predpoldne je bilo, ko sem zopet videl ti dve dami v slikarski razstavi, ki se je ravno danes otvorila. Priznam javno, da se mi je zdelo, da jih moram srečati in da bi komaj mogel oceniti tri ali štiri tisoč slik, mimo katerih sem se sprehajal štiri ure. Včeraj se mi je ponudil Feliks, da me pride iskat okoli poldne, kosila bi v restavrantu des Champs-Elisées.

Veliko sem premišljeval od onega večera pri grofici, vendar moram reči, da moje misli niso bile kaj prida jasne. Kako tuj svet je ta pariški svet, tako olikan in istočasno tako spriden! Nikakor nisem strog moralist. Misel, kar se je dogajalo in slišalo med ljudmi v kotičkih salona moje tete me ni nič vznemirjalo. Slišal sem opozle, surove besede, ki so jih govorili poluglasno in več kakor polovico žensk sem videl, da so se obnašale kakor goske; vse je bilo

bo odločno zastopala to stališče, ker mora v vsej doslednosti odklanjati nameravano obremenitev najemnikov, ki bi bila krivična ter bi niti najmanj ne koristila hišnim lastnikom.

Zdravstvena vzgoja mladine.

(Polemično kritičen spis.)

Predaval na Ljudskem vseučilišču v Celju g. dr. Mano Dereani.

(Dalje.)

III.

Normalno dobo človeškega življenja, ki se začne z rojstvom in konča s smrtjo, delimo v tri dele: mladost, moška leta, starost.

Moška doba je najdaljša, starost najkrajša, mladost obsega nekako tretjino celega življenja. Mladost je doba rasti, razvoja, dozorevanja, pripravljanja. Moška doba je doba zrelosti, polne moči in dela. V starosti pojemajo že duševne in telesne moči človeka. Več kot polovica rojenih ne doseže starosti. Ponekod jih umrje že v mladosti, že prva leta življenja nad polovico. Vzrok prezgodnjemu umiranju so splošne nezdrave razmere, beda in pomanjkljiva nega in vzgoja otrok.

Mladostno dobo delimo:

V **nežno mladost** ali ožjo otroško dobo in v mlada leta ali **mladeniško dobo** in razločujemo sovrstno dobam: dete, otroka, dečka, deklico, mladeniča, mladenko ali fanta in dekle.

Znanstveniki dele mladost še bolj na drobno:

Novorojenčka nazivljamo dete do odpada popkovine, torej do starosti 8 dni.

Dojenčka nazivljamo dete dotlej, dokler ga doji mati, da zadobi mlečno zobovje in da izhodi, doba do 1 ali 1½ leta.

Neutralni ali **srednjepolni otroški** dobi prištevamo otroka, dokler obdrži mlečno zobovje, doba od 2 do 7—8 leta. Po splošni telesni obliki so dečki te dobe enaki deklicam. Razločujejo se spolno edino po spolnih organih.

V **biseksualni** ali dobi **spolnega ločenja** razločujejo se otroci že tudi po različnem razvoju ostalih telesnih oblik v dečke in deklice, doba od 8.—15. leta.

Doba **dozorelosti-pubertete** je doba mladeniške in dekliske godnosti vseh spolnih organov. Telesno so mladeniči že moški, dekleta že ženske, to je doba od 15.—20.—24. leta. Popolnoma ločenih ozkih mej tem dobam ne moremo postaviti, ker prehajajo polagoma ena v drugo in ker se otroci ne razvijajo vsi enakomerno. Nekateri mladeniči imajo že tudi duševno popolnoma moški značaj in dekleta, ki stopajo s 16, 17 letom v zakon, naravno ne bomo prištevati več otrokom.

Namenu te razprave bode zadostovalo, ako delimo dobo mladosti bolj enostavno le v **predšolsko in šolsko** dobo, ker je šola v današnjih razmerah oni mejnik, da določa vzgojo otrok najznačilnejše in najodločnejše. Otrok ostane do 6. leta doma, zatem začne pohajati v

hoteli pobiti, tekali so, prerivali se kakor spuščena človeška čreda po palači sem in tja. Brez prestanka se je slišalo neprestani ropot nog po parketu, katerega je spremljalo vpitje in govorjenje, kakor šumeče morje.

»Vidiš,« mi je rekel Feliks, »veliki stroj, o katerem se toliko govori.« Šest vrst ljudi je opazovalo veliki stroj. Zraven so bile ženske z očali, umetniki, ki so potihem govorili, in tudi velik sun gospod, ki si je hotel napisati par opazk. Jaz sem komaj pogledal. Zapazil sem v sosednji dvorani dve dami, ki sta s skrbno natančnostjo gledali malo sliko. Pod širokimi klobuki sem videl črne kite in svetle lase, naenkrat pa je zagrnul val naroda obe dami. Stavil bi ne vem kaj, da ste bili oni dve. Čez nekaj časa sem zapazil med glavami enkrat črne kite enkrat svetle lase. Nič nisem hotel omeniti Feliksu, zadovoljil sem se, da sem ga peljal v sosednjo dvorano. Zdelo se mi je, da je prvi spoznal te dame. Jih je li morda zapazil kakor jaz? Skoraj gotovo, kajti pogledal me je s fino ironijo.

»O, kako srečno svidenje!« je zaklical in pozdravil.

(Dalje prih.)

šolo. Telesno vzgojo otrok nam je potemtakem deliti glavno:

V **domačo in šolsko** vzgojo.

V prvi dobi so poklicani starši, da vrše vzgojno dolžnost, v drugi šolski dobi poleg staršev še učitelji. Danes, žal, zanemarjamo telesno vzgojo še doma in v šoli. Poleg že navedenih vzrokov neuspešne telesne vzgoje otrok so krive dalje še neugodne socialne razmere, v katerih živi večina rodbin. Neugodnim socialnim razmeram prištevamo med drugim: Zaposlenost očeta ali matere, ali obeh izven doma. Dalje bolezn, oslabelosti roditeljev ali otrok in pa slabe gnotne razmere, bedo, revščino v družinah z obilico majhnih otrok. Naloga prave vzgojne zakonodaje bi morala biti, po možnosti omiliti in odstraniti vsa nasprotstva smotrene vzgoje in nege otrok.

V šolski dobi pa je krivo površne telesne vzgoje mladine, dejstvo, da je ustroj šolskega delovanja dosihdob naperjen vse preveč na učenje gotovih predmetov in vse premalo na vzgojo telesa in duha. Danes prevladuje v vseh šolah pouk, ne vzgoja.

Delili smo vzgojo: v duševno in telesno; v domačo in šolsko in v vzgojo zdravih in bolnih otrok. Ako te točke razporedimo, pride najprvo v poštev:

Telesna vzgoja zdravih otrok v domači oskrbi v predšolski dobi.

Podajmo se toraj v krog naših malčkov, onih bitij, ki so nam zdravi in krepki v največje veselje, ki pa nam povzročajo tugo in žalost, ako jih začne nesreča in bolezen. Iz sobe, iz domače hiše jih spremljamo na prosto, na vrte in livade, na igrišča in v šolo, spremljamo jih skrbno od rojstva do one dobe, ko že stopijo sami samostojno v vrvenje življenja.

Človeški plod raste 9 mesecev do popolnega razvoja, da pride kot novorojenec na svet. Lega in držanje človeškega plodu v materinem telesu se prilaga obliki maternice.

Plod je zvít v pol kolobarja. Hrbtenica mu je močno vbočena naprej. Okončine so skrčene proti sredini in plod plove obdan od jajčnih lupin v porodni tekočini. Pri rojstvu obdrži otrok tako sklonjeno in skrčeno obliko in še pozneje prva leta se otrok večkrat povrača v tako lego. Ako leži otrok mirno v postelji, ako spi, ako ga zebe, ako je bolan — leži vedno s skrčenimi udi in izbočeno hrbtenico. Na to prirojeno posebnost se še pozneje povrnem. Gotove škode zadenejo plod lahko že v materinem telesu. Tu omenim le eno zelo pogosto že prirojeno pokvarbo nog, t. i. **lepasta noga**, ki obstaja v tem, da je stopalo zvinjeno in prevrženo na znotraj, tako, da stopa otrok po zunanjem robu noge. (Napaka se da operativno odstraniti.)

Če je prispel otrok zórav in goden na svet, ni posebna umetnost, otroka dalje zdravo vzgojevati. Zapomnimo si: »da je otrok organičen del matere« in da mora tako ostati še dolgo potem, ko se je že ločil od materinega telesa. Otrok prva leta je navezan na mater.

(Dalje prih.)

Politične vesti.

Važne izjave zunanjega ministra o Reki, Genovi in Rusiji. Na seji o zunanje-politični debati v parlamentu je govoril dr. Ninčič in izjavil, da so vladi došle vesti o zaključenju takega sporazuma med Italijo in Reko, da pa ta sporazum ni bil zaključen s pristankom naše države. Naša vlada smatra, da more reška država sprejemati mednarodne obveze šele tedaj, ko bo kot neodvisna država popolnoma organizirana in mednarodno priznana in ko se te obveze odobrijo na način, kakor to reška ustava predpisuje. Zunanji minister dr. Ninčič je odgovoril na vprašanje poslanca Laziča glede politike naše države na genovski konferenci in izvajal med drugim: Mi smo pristali na to, da sodelujemo na tej konferenci, kakor so na to pristale vse evropske države, ker je tudi v našem interesu, da se vzpostavijo in uredijo ekonomski in finančni odnosi v Evropi. V komunkiju z dne 15. marca je točno obrazložena vsebina sporazuma med Prago, Varšavo, Bukarešto in Beogradom. Ni nam znano, ali se bo na genovski konferenci tudi stavil predlog glede razoroženja naše vojske. Naša vojska je instrument miru, ona je garancija za nemoteni gospodarski razvoj naše države.

To je povsem naravno in ako bi bil stavljen na genovski konferenci takšen predlog, nikakor ne bi bil koristen za dosego miru v Evropi, predlog bi bil vsekakor odklonjen. Glede vprašanja poslanca Laziča o naših odnošajih napram Rusiji in kakšne predloge bo stavila naša vlada na genovski konferenci, glede obnovitve Rusije, je odgovoril minister: Mi v gospodarskem oziru nismo direktno interesirani na obnovi trgovskih odnošajev s sosednj Rusijo. Mi smo poljedelski narod kakor so tudi oni. A industrijskih proizvodov, katere bi mi potrebovali, oni nimajo. Kar se tiče političnih odnošajev z Rusijo, bomo poskušali druge kontakte in sicer v sporazumu z našimi prijatelji in zavezniki.

Administrativna razdelitev v rokah vlade. 28. tm. je potekel rok, tekom katerega je imel zakonodajni odbor po ustavi pravico izvršiti administrativno razdelitev države. Zakonodajni odbor je predložil narodni skupščini poročilo, da svojega dela ni mogel dovršiti. Kompetenca za administrativno razdelitev je z današnjim dnem, prešla v smislu ustave na vlado, ki mora tekom enega meseca t. j. do 28. aprila izvršiti razdelitev s posebno uredbo.

Demisija muslimanskih ministrov. Z ozirom na razkol v muslimanskem klubu sta ministra Omerović in Vilović 28. tm. pop. ob 15. naznanila min. predsedniku Pašiču svojo demisijo.

Reška konstituenta se ne vrne na Reko. Reška jugoslovska stranka je izdala sledeči komunik: »Italijanski listi pišejo, da sta na seji konstituante v Kraljevi nastopili dve struji: miroljubna pod Pajčuričem in dr. Rudanom in intrasingentna pod dal Martellom, dr. Talmu in Biasijem. Zmagala da je intrasingentna struja, obstoječa iz mladih članov. Miroljubna struja, da je bila za povratek konstituante na Reko, druga pa proti povratku, dokler italijanska vlada ne jamči članom konstituante osebne varnosti in svobode akcije. — Vse tozadevne vesti italijanskih listov so brez vsake podlage. Večina reške konstituante, ki je zborovala v Kraljevi, je namreč soglasno sklenila, da se ne vrne na Reko, dokler ne bo ta očiščena fašistov, legijonarjev in italijanskih vojakov. Položaj na Reki je vedno slabši. Fašistovski teror postaja kljub temu, da so prevzeli vzdrževanje reda alpini, vedno hujši. Alpini izjavljajo, da nimajo nobene naloga za vzdrževanje reda. Včera so fašisti vdrli v stanovanje poročnika Masa in oddali 14 streliv. Vse to v navzočnosti karabinierjev. »Popolo di Fiume« nazivlje Zanello izdajico in nadaljuje s hujskanjem proti članom konstituante.

Kako spoštuje Italija slovenski jezik. V sodnih uradih tržaških se popolnoma odpravlja uporaba slovenskega in hrvatskega jezika toliko v spisih kakor v ustnem obravnavanju. Vsak pravni čin se mora vršiti edino in izključno le v italijanskem jeziku. Pri sodiščih pa, kjer je slovska večina (Podgrad, Komen, Sežana, Ilir. Bistrica, Postojna, Senožeče) se sme dotični jezik še nadalje uporabljati; istotako morajo pri jezikovno mešanih sodiščih (Volovsko-Opatija) obravnave in sodbe biti v italijanskem jeziku, dopuščene pa so vloge v slovenskem jeziku. Če pa je nasprotna stranka italijanske narodnosti ali če bi slovske vloge ne hotela sprejeti, mora vlagajoča stranka na svoje stroške in v določenem roku oskrbeti italijanski prevod dotičnega spisa. Od prvega maja dalje bodo vsi spisi, ki pridejo na tržaško deželno sodišče in niemu podrejena druga sodišča, vrnjeni vlagalcu s pozivom, da naj ponove isti spis v določenem roku in z opombo, da se bo sicer smatralo, kakor da spis ni bil vložen.

Celjske novice.

Slovenskim — narodnim krogom Celja. Ruski vojni korespondent Gregorij Inozemcev je poslal Celjskemu Sokolu sledeči dopis iz Splita:

Da bi se jugoslovska javnost, u prvom redu sokolski krugovi upoznali što bolje sa razvojem prilika u Rusiji i sa dogodjajima, koji su se po svršetku velike vojne zbili u velikom slavenskom narodu, naumio sam, da u turneji po Jugoslaviji, u mjestima gdje postoje Sokolska društva, održim jedno predavanje, u kojem bi iznio ono što mi je poznato i što sam doživio u Rusiji. Na

ovaj pothvat svjetovali su me prijatelji u Splitu i Šibeniku, u kojim sam mjestima već očitao svoje predavanje.

Kod ovog cilja vodi me dva motiva: prvo, da upoznam Vašu javnost sa ruskom revolucijom, koja nije još dovoljno osvijetljena, a dužnost je svakog slave-na da shvati one događaje, koji su potresli dušom velikog slavenskog naroda. Drugo, da izrabim ovu prigodu te da se sam na ovom tlu upoznam sa prilikama i životom bratskog i jugoslavenskog naroda.

Predavanje sam sastavio u srbsko-hrvatskom jeziku samo za sokolska društva, koja su ognjišta živog nacionalizma i slavenske solidarnosti. — Sadržaj je: Trogodišnji građanski rat u Rusiji i Slavenstvo.

I. Godina 1916 predevečerje revolucije. II. Odraka cara Nikolaja sa prijestolja. III. Privremena vlada. IV. Kerenski. V. Dogodjaji 1917. godine. VI. Oružani sukob između partijama. VII. Komunisti. VIII. Državni udar. IX. Dobrovoljačka armija. X. Kozaci. XI. Akcija Aleksijeva, Kornilova, Denikina. XII. Evakuacija Kavkaza. XIII. Krim — general Vrangel. XIV. Rusija i Slavenstvo.

Odlčen ruski poznavalec razvoja razmer nesrečne Rusije od dneva revolucije do novjših dni predava v Celju v nedeljo dne 2. aprila ob 8. uri zvečer v prostorih hotela Balkan v Celju. Prosvetni odsek Celjskega Sokola poziva članstvo in vse naše narodno občinstvo, da se predavanja, ki je velezanimivo in važno, polnoštevilno udeležijo.

LJUDSKO VSEUČILIŠČE V CELJU.

Zadnjič je predaval o islamu urednik »Nove Dobe« gosp. **Edvard Šimic**. Ta interesanten tema je privabil toliko poslušalcev, da je bila risalna dvorana nabitá polna in je še moglo mnogo poslušalcev oditi, ker ni bilo več prostora. Gospod predavatelj nam je podal v izbranih besedah in iz najboljših virov ter lastnega opazovanja vse zanimivosti islamskega verskega naziranja. Temeljito je obdelal zgodovino predislamske dobe arabskega naroda, Mohamedovo življenje ter našel vzroke njegovga nastopa kot reformator naroda in morale. Pri razlagi korana in njegovih sur (oddelkov) je spretno pisal arabščino na tablo ter ponazoril svoja izvajanja z izvornim koranom, katera redka in drugovercem s težavami pridobljena knjiga je romala med poslušalci iz rok v roke. Svoje silno zanimivo predavanje je g. Šimic prepletel z interesantnimi dogodjaji, ki jih je doživel med mohamedanskim ljudstvom v Aziji in Afriki. Naj bo gosp. predavatelj za njegov prezanimivo podavanje izrečena najlepša zahvala z istočasno željo, da bi nas še večkrat razveselil s podobnimi znanstvenimi razpravami. Z ozirom na to, da biva v naši mladi Jugoslaviji blizu 1½ milijona državljanov, ki so mohamedanske vere, in vladajo med ljudstvom o islamu sploh jako nejasni in največkrat docela napačni pojmi, naj bi se to krasno predavanje vsekakor ponatisnilo v časopisu in posebnih brošuricah.

Muzejsko društvo v Celju je imeo v torek 28. t. m. svoj redni občni zbor, ki ga je sklical in vodil sporazumno z bivšim nemškim odborom kurator društva g. prof. Fran Mravljak. Na zboru, ki je bil prilično lepo obiskan, prišli so tisti, ki se za to društvo specialno interesirajo, se je razvil lep in stvaren razgovor o bodočih nalogah društva, ki niso samo v tem, da se ohrani to, kar je že tukaj, ampak da se delo, kakor so ga vršili z ljubeznijo in strokovno znanostjo naši predniki tudi nadalje vodi in nadaljuje. Pri volitvah se je izvolil sledeči odbor: predsednik prof. Mravljak, podpreds. ravnatelj Jeršinovič, tajnik prof. Žontar, blagajnik Zorko, arhivar prof. Mastnak, odbornika: Prekoršek in dr. Kalan; namestnika dr. Laznik in ravn. Bizjak, preglednika Gobec in Gruden. Splošno se je povdarjalo, da se muzej čimprej uredi in prenese v drugo poslopje, ker tam kjer je danes vsled vojni razmer, ne more ostati.

»CELJSKO GODBENO DRUŠTVO« proizvaja na svojem prvem koncertu v soboto 1. aprila v veliki dvorani hotela Union ob 9. uri zvečer naslednje točke: 1. Suppe: Banditski čini (ouverture). 2. Jones: The Geisha, Japonski potpurni. 3. Adolf B. Hub: Razposajeni otroci. (Koncertni valček). 4. Offenbach: Fantazija iz komične opere: Lepa Hele-

na. 5. Vladyka: Kárdjeff. (Koračnica.) 6. Smetana: Ouverture k operi: Hubička. 7. Adolf B. Hub: Svaitbena fantazija. 8. Lincke: Amina. (Egiptovska serenada). 9. Jan Čermak: »Iz naših logov«. Venec. čeških pesmi. 10. Soussa: Washingtonska pošta. (Koračnica.) Orkester šteje sedaj 26 godbenikov, ki se je pod skrbnim in res strokovnjaškim vodstvom g. kapelnika Huba v nenavadno kratkem času dobro izvežbal, kar je tudi dokazal pri zadnjih nastopih v gledališču. Upamo, da bode občinstvo vedelo ceniti pomen tega za Celje velevažnega društva, ki ima vse garancije, da se razvije v kratkem času tako, da bo lahko uspešno konkuriralo z vsako izvenceljsko godbo. Koncert se vrši pri pogrnjenih mizah. Vstopnina za osebo 8 Din, sedež po 4 Din. Vstopnice so v predprodaji v trafiki ge. Kovač v Aleksandrovi ulici. Za dobro vino in kuhinjo bo skrbel hotelir g. Martinovič. Po koncertu prosta zabava in ples do 2. ure zjutraj, tako da imajo zunanji gostje ugodno železniško zvezo domov.

Trgovsko obrtniški shod v Celju. Občeslovensko obrtno društvo sporazumno s Slov. trgov. društvom v Celju sklicuje za četrtek 30. marca ob 8. uri zborovanje trgovcev in obrtnikov v hotel Union z dnevnim redom: 1. Vojni davek za l. 1920. 2. Sistem carine. 3. Poročilo o jugoslovansko - češkoslovaški anketi v Pragi in o praškem velesojmu. Zborovanja se udeležijo kot poročevalci tajnik trgovske obrtne zbornice gosp. Ivan Mohorič. Razpravljale se bodo torej zelo aktualne točke in se poziva obrtništvu in trgovstvu k mnogoštevilni udeležbi. Posebni obrtniški sestanek z ozirom na to važno zborovanje ta teden odpade.

Podružnica Jugoslov. Matice v Celju naznanja, da se bo še nekaj vprašalnih pol porazdelilo prihodnje dni. Da se mu olajša inkaso, prosi blagajništvo, da dotični gospod ali gospodična v vsakem uradu ali podjetju, ki je prevzel pako, isto točno izpolni ter članarino (po možnosti najmanj polletno) od vseh članov pobere ter, če mogoče, pošlje blagajniku g. Zupančiču v Nar. dom (tvrška Jug & Zupančič).

Stavka v tovarni Westen. V gostilni pri »Divjem možu« v Spodnji Hudinji se je vršil shod Westnovih delavcev. — Zborovanje je otvoril Kolenc. Delavci so zahtevali, da sprejme Westen takoj odpuščene delavce zopet na delo ter da se poviša mezda vsem brez razločka za 50 odstotkov. Tej zahtevi pa Westen ni hotel ugoditi, zato so navzoči delavci glasovali z veliko večino za stavko, ki se je pričela 29. tm.

Pogrešan deček najden. 28. tm. so našli ob 25. febr. pogrešanega dečka Bruna Leskošek med Zidanim mostom in Rimskimi toplicami na levem bregu Savinje. Kako je zašel v Savinjo, se ni moglo dognati.

Roparski napad. Uslužbenka pri rožbini dr. S. v Celju se je vračala v nedeljo ob devetih zvečer peš po cesti od Drešnjevasi proti Celju. Na cesti se ji je pridružila slabotna ženska srednje starosti, ki je tožila, kako težko hodi. Kar nenadoma pa iztrga nič drugega sluteči iz rok ročno torbico z denarjem in zbeži. Oropana dekle jo je dohitela ter ji po dolgem ruvanju iztrgala torbico. ljubezniva spremljevalka pa, ki se ji je med potjo zgovorno pridružila, je izginila.

Železne jermence in nekaj manjših vreten na prodaj. Poizvedbe pri dr. Ogrizeku, odvetniku v Celju. 333

Prosveta.

MESTNO GLEDALIŠČE V CELJU.

Burka s petjem in spremljanjem orkestra Celjskega godbenega društva »On in njegova sestra« se v torek 4. aprila ponavlja.

Turistika in šport.

Nogometna tekma v korist Jug. Matice med Ilirijo in SK Celje, ki se je minulo nedeljo morala vsled neugodnega vremena preložiti, se vrši 2. aprila ob 1/4. uri pop. samo pri lepem vremenu.

Gradjanski SK v Španiji. Gradj. je igral v soboto in nedeljo dve tekmi z F. C. Barcelona ter podlegel v prvi tekmi z 3:5 (1:3), v drugi z 0:3 (0:1).

Mednarodna nogometna tekma na Dunaju. Deutscher F. C. (Praga) : Ra-

pid 1:2 (1:1); Deutscher F. C. Amateure 0:2 (0:2).

Težka atletika. Pretekli teden se je vršila v Pragi tekma v rokoborbi med Prago in Berlinom. Zmagala je Praga v razmerju 7:5.

Sokolstvo.

Sokolsko društvo v Celju uvede s ponedeljkom dne 3. aprila tl. naslednjo razdelitev telovadnih ur: člani vsak ponedeljek, sredo in petek od 20. ure naprej, starejši člani v ponedeljek in petek od 18. do 19. ure, člani v torek in četrtek od 1/2 19. do 1/2 20. ure. trgovsko-obrtni naraščaj v torek in četrtek od 20. do 21. ure, dijaki v sredo in soboto od 17. do 18. ure, ženski naraščaj (gojenke) v sredo od 1/2 16. do 17. ure, v petek od 16. do 1/2 16. ure. ženska deca v ponedeljek in četrtek od 1/2 17. do 18. ure, moška deca (I., II. in del III. razreda) v torek od 16. do 17., moška deca II. (od III. razr. dalje) v ponedeljek in četrtek od 15. do 1/2 17. ure. — Od ponedeljka, 3. apr. tl. dalje se telovadci ali telovadke vseh navedenih oddelkov več ne uvrščajo. Kdor se namerava udeležiti javnih nastopov, zlasti vsesokolskega zleta, se mora torej do zgoraj označenega roka javiti vodniku (vodnici) svojega telovadnega oddelka. — Seje prednjačkega zbora se vrše vsak drugi četrtek, pričeni s 13. aprilom tl., vselej ob 20. uri v sejni sobi. Zdravo!

Dnevna kronika.

Obča javna bolnica v Ptujju. Poročali smo, da ima naša obča javna bolnica dva oddelka. Na internem oddelku opravlja službo primarni dr. Vrečko, ki je obenem okrajni zdravnik, dodeljen okrajnemu glavarstvu. Kot tak ima dosti dela v uradu in na komisijah. Preostane mu malo časa za interni oddelk v bolnici. Nikakor pa ne more opravljati službo na kirurškem oddelku! Ta oddelk je že nad tri mesece brez zdravnika. To mora biti sanitetnemu oddelku pri vladi v Ljubljani znano. Vendar se nič ne ukrene. Vsak dan prihajajo bolniki za kirurški oddelk v bolnico. Sestre in služničad jih odpravljajo, pošlivi jim, da ne smejo bolnikov sprejemati in da ni zdravnika na kirurškem oddelku! Taki bolniki se peljejo v Maribor, pa tudi drugam, pa povsod jih zavrnejo. Koliko takih bolnikov je v okraju že pomrlo! Kdo je odgovoren za to? Uprava bolnice in hiralnice tudi ne more plačati dajateljev, ker ne dobi potrebnega denarja! Ti nočejo več kreditirati! Ali to ni pravi škandal?

† **KNEZOŠKOF MIHAEL NAPOTNIK.**

V torek 28. t. m. ob četrtno na drugo uro popoldne je ob dolgotrajnem bolehanju na črevesnem raku umrl lavantinski knez in škof Mihael Napotnik v 72. letu starosti. Kakor čujemo bo njegov naslednik bivši tržaški škof dr. Katlin.

Knezoškof dr. Napotnik je bil rojen v Tepanju pri Konjicah. Po izvršenih gimnazijskih študijah se je posvetil teologiji in je bil posvečen v mašnika 25. julija 1875. Kot duhovnik je služboval mnogo izven domovine, bil je dvorni kaplan na Dunaju in ravnatelj dunajskega Augustinea. Za časa okupacije Bosne in Hercegovine je bil vojni kurat v avstro-ogrski armadi. Za škofa je bil imenovan po smrti knezoškofa Stepiscinogga dne 27. sept. 1889, od Vatikana potrjen 26. oktobra in dan pozneje v Rimu posvečen. Slovesna intronizacija dr. Napotnika na Slomškovo škofijsko stolico se je izvršila 17. nov. istega leta.

Dr. Napotnik se je v svojem življenju mnogo udeleževal kot pisatelj v različnejših panogah. V mladosti je napisal celo vrsto stvarij poljudne poučne vsebine, zlasti kmetijske, pozneje se je posvetil bolj nabožnim in teološkim problemom. V tem oziru so znani njegovi pastirski listi.

Škof dr. Napotnik se je navzel v družbi visoke avstrijske aristokracije zelo konservativnih nazorov, tako se je kazal tudi kot cerkveni knez ter prišel velikokrat v konflikt z mlajšo duhovščino. Tudi po prevratu ni mogel najti dolgo duševnega ravnotežja. Priznati moramo, da je bil posledje iskreno vdan naši narodni stvari.

Buren shod v Št. Lenartu. Zadnje nedeljo je sklicala SKS političen shod v Št. Lenart v Slov. gor. Shoda se je udeležil poljedelski minister g. I. Pucelj ter poslanec Mermolja. Klerikalci so se pri-

pravljali, da shod razženejo, kar pa jim ni uspelo. Klerikalizem nastopa pot našilja med narodom, ker se boji resnice. Značilno je, da je med aranžerji nemirov stal v prvih vrstah klerikalni poslanec Žebot. Tako se v kulturni in civilizirani Sloveniji pojmuje delo in naloge narodnega poslanca. Ker imamo Slovenci preveč poslancev, ki svoje poslanstvo pojmujejo tako kakor g. Žebot, ni čuda, da so razmere v naši domovini tako žalostne.

Poštni čekovni zavod v Ljubljani objavlja vsem svojim računimetronikom, da se bode po odredbi ministrstva za pošto in brzojav z dne 18. marca 1922, št. 14.930 počeni s 1. aprilom 1922 začela obrestovati imovina na čekovnih računih pri poštni hranilnici v Sarajevu ter pri poštini čekovnih zavodih v Zagrebu in Ljubljani z 1.8%.

Državna borza dela. Po odredbi Zakona o zaščiti delavcev (oddelek III. §§ 69—125) spremene dozdatne Drž. posredovalnice za delo svoj službeni naziv v Državna borza dela. Razširi se tudi delokrog in uredi enotno moderno notranje poslovanje pri vseh Državnih borzah dela v državi. Ko bo objavljen Zakon o zaščiti delavcev, poskrbeli bomo potrebna pojasnila, ki bodo važna za delodajalce in delavce. Med drugim opozarjamo pa že sedaj na § 104, ki vključuje vse zasebno profesionalne posredovalnice služb v državi, kar moramo veseli pozdraviti. — Drž. borza dela v Mariboru, Stolna ulica 4.

Poverjeništvu vojnih invalidov v Slovenigradcu izreka najiskrenejšo zahvalo vsem cenj. darovalcem in posetnikom društvenega venčka, ki so s tem nega sklada za tukajšnje vojne žrtve. Obenem se tudi g. tovarnarju Franjo Potočniku v Slovenigradcu izreka srčna zahvala za oddajo večje količine usnja in podplatov po najnižji ceni v prid tukajšnjim vojnim invalidom. Bog plati!

Nova slovenska trgovina v Mariboru. Naš rojak Andrej Oset iz Št. Jurja ob J. ž. je kupil v Mariboru Aleksandrova cesta 57 blizu glavnega kolodvora trgovsko hišo, kjer je otvoril trgovino z deželnimi pridelki, kakor seno, slamo, žita itd. ter drvni in premogom. Opozarjamo na inserat v današnji številki.

Samomor krvoločneža. Bivši avstrijski oficir, ki ga je razkrinkal nas komponist g. Emil Adamič, da je postrelil nič manj kakor 11 popolnoma nedolžnih žrtev, se je ustrelil v nedeljo v Trstu. Oddal je proti sebi sedem strelov in obležal šele pri zadnjem mrtev.

Obrtni vestnik.

Nova obrtna zadruga. V nedeljo 26. tm. se je vršil v prostorih obrtno - združnega tajništva v Celju dobro obiskani sestanek sedlarjev in tapetarjev, na katerem se je sklenilo ustanoviti novo »Obrtno zadrugo sedlarjev, jermencarjev in tapetarjev v Celju« za politične okraje Celje (z Mozirjem), Brežice, Konjice in sodne okraje Rogatec, Slovenjgradec in Šoštanj. Ta okoliš šteje okrog 90 pripadnikov imenovanih strok in je torej dobro poslovanje zadruga zasigurano. Ustanovila so se tudi združna pravila, katera se obenem predložijo vladi v odobrenje. Splošno se je naglašalo razburjenje, ki vlada med navedenimi strokami zaradi prisilnega včlanjenja pri ljubljanskih strokovnih strokovnih združenjih, katero ogročenje je postalo še tem večje, ko so ljubljanske zadruga zahtevale od vsakega člana doklado v ogromnem znesku 300 K, ne da bi se za to bil napravil pravilen sklep, da pa so dosledno prezirale nove člane, katerih zadruga niti na ustanovno zborovanje niso povabile. Zborovanju je predsedoval g. Ivan Strelec iz Celja, ki je v jako stvarnem govoru in v izbranih besedah očrta dosedajno delo pripravljene odbora in pomen strokovnih organizacij. Zborovanje je prisostvoval za obrtno - združno nadzorništvo komisar Založnik.

Zadruga skupnih obrti sodnega okraja Lasko je imela v nedeljo 26. marca svoj 38. redni združni zbor v osnovni šoli na Zidanem mostu. Zborovanje je vodil načelnik Blaž Zupanc iz Laškega, prisostvoval je zboru obrtno-združni komisar I. Založnik iz Celja. Navzočih je bilo 72 združnikov, pripadnikov 19 strok. Zadruga šteje 234 članov in izkazuje s koncem zadnjega poslovnega leta blagajniško stanje v čistem

iznosu K 1440.73, k čemur pride še dobropis pri poštnem čekovnem zavodu 300 K, vrednost dveh delnic Obrtne banke 1000 K in vojno posojilo v znesku 200 K. Blagajniško poročilo je obsegalo celo dobo od leta 1910 naprej, ko je zadruga prišla v roke dosedanjega načelnika. Zdruga pravila so se v tojiko spremenila, da so se zvišale pristojbine za vpisnino na 3 Din, za oprostinjo na 15 Din in za članarino novih združnikov na 100 Din. Sestavil se je tudi nov združni odbor pod načelstvom Miloša Rozin iz Trbovelj. Dosedajnemu načelniku se je izrekla zahvala za njegovo marljivo poslovanje. Zdruga zbor je na predlog gosp. Rozina sprejel tudi sklep, s katerim se načelstvu naroča, da pospešuje v vsakem oziru snovanje strokovnih in sorodno-strokovnih združenj in ne ovira izločitve pojedinih strok, če izločitvi stroke same ne nasprotujejo. Zborovanje je bilo skoz in skoz zanimivo in napeto, kakor zborovanja te zadržuje sploh, kar je znamenje lepe zavednosti združnih članov.

Narodno gospodarstvo.

Izvoz slovenskega vina v Češko-slovaško. Kot odposlanec Slov. kmetijske družbe k češkoslovaško - jugoslovenski trgovinski anketi, ki se je vršila v Pragi v dneh 14., 15. in 16. tm. sem proučil razmere na češkem vinskem trgu in zapreke, ki ovirajo izvoz našega vina v Češko-slovaško, kakor tudi, kako bi bilo ovire odstraniti. Da zamorem interesente o vsem tem osebno informirati, sklicujem sestanek interesentov za izvoz vina iz vse Slovenije v Celje, na dan 2. aprila ob 2. pop. v Nar. dom. Ker je stvar zelo važna, vabim zlasti vsa vinarska, kletarska in gospodarska društva, zadruga in vinske trgovce, ki se bavijo z eksportom vina, dalje večje vinogradnike in pa tovariše strokovnjake, da se zanesljivo udeležijo tega sestanka. Na delo, dokler je čas! B. Skalicky.

Predsedstvo delegacije ministrstva financ v Ljubljani razglašajo: Po razpisu finančnega ministrstva, generalne direktorije državnih dolgov v Beogradu z dne 17. marca 1922 D br. 5256 se objavlja, da so v Sloveniji po pravilniku D br. 4099 upravičeni izplačevati kupone 7%nega investicijskega posojila sledeči državnim in bančni zavodi:

1. Finančna deželna blagajna v Ljubljani in vsi davčni uradi v Sloveniji.

2. Poštni čekovni zavod v Ljubljani in poštne uradi v Sloveniji, ki poslujejo kot njegove nabiralnice.

3. Bančni zavodi, ki so posredovali podpisovanje 7%nega investicijskega posojila in njih podružnice.

Ti zavodi so:

1. Jadranska banka v Ljubljani. 2. Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani. 3. Mestna hranilnica v Ljubljani. 4. Kmečka posojilnica v Ljubljani. 5. Slovenska eskomptna banka v Ljubljani. 6. Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani. 7. Zdruga gospodarska banka v Ljubljani. 8. Kreditni zavod za trgovino in industrijo v Ljubljani. 9. Češka industrijska banka v Ljubljani. 10. Obrtna banka v Ljubljani. 11. Kranjska hranilnica v Ljubljani. 12. Splošna prometna banka v Ljubljani. 13. Slovenska banka v Ljubljani. 14. Kranjska deželna banka v Ljubljani. 15. Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani. 16. Ljudska posojilnica v Ljubljani. 17. Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani. 18. Mestna občinska hranilnica v Brežicah. 19. Posojilnica v Celju. 20. Hranilnica mestne občine v Celju. 21. Južnoštajerska hranilnica v Celju. 22. Zdruga Zveza v Celju. 23. Mestna hranilnica v Črnomlju. 24. Mestna hranilnica v Kamniku. 25. Ravnateljstvo hranilnice za konjiški okraj v Konjicah. 26. Sparkasse der Stadt Gottschee v Kočevju. 27. Občinska hranilnica v Kostanjevici. 28. Mestna hranilnica v Kranju. 29. Občinska hranilnica v Krškem. 30. Hranilnica v Ljutomeru. 31. Jugoslovanska Union banka v Ljubljani (kot naslednica Mariborske eskomptne banke). 32. Podružnica Anglo-avstrijske banke v Mariboru. 33. Podružnica Jadranske banke v Mariboru. 34. Mestna hranilnica v Mariboru. 35. Mestna hranilnica v Novem mestu. 36. Občinska hranilnica v Ormožu. 37. Mestna hranilnica v Ptujju. 38. Mestna hranilnica v Radovljici. 39. Okrajna hranilnica SHS v Rogatcu. 40. Okrajna hranilnica v Slovenjgradcu. 41. Okrajna hranilnica v

Poštni ček.
rač. 10.598**Podružnica**
Ljubljanske kreditne banke v CeljuTelefon
št. 75 in 76

Delniška glavica 50,000.000 kron.

CENTRALA V LJUBLJANI

Rezervni fond nad 50,000.000 kron.

Podružnice

v Brežicah, Gorici, Kranju, Mariboru, Ptuju, Sarajevu, Splitu in Trstu. 142 50-8

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, valut in dovoljuje vsakovrstne kredite.

Prodaja srečke državne razredne loterije.

Slovenski Bistrici.

Poštni čekovni zavod izplačuje samo kupone, ako njih skupni znesek ne presega svote po 35 Din, če kuponi ovirajo od obveznic po 100 Din odnosno po 70 Din, ako so to kuponi večjih apoenov; poštne uradi pa izplačujejo kupone samo ako njih skupna vrednost ne presega 35 Din. Vsa druga plačilna mesta pa izplačujejo kupone v neomejenih zneskih.

Ljubljana, dne 24. marca 1922.

Slajast krompir. Krompir omrzne nekoliko že pri 2 do 3 stopinjah pod ničlo in postane vsled tega slajast. Tak krompir pa ostane ravno toliko časa dober, kakor popolnoma zdrav krompir. Ako se razgrne tak krompir za par dni v kraju, ki ima do 20 stopinj Celzija toplote, izgine slajast okus popolnoma. — Zmrznjen krompir se ne sme odtajati hitro; treba ga je namočiti v mrzli vodi, pristaviti, da se segreje počasi in ko se je segrel, mora vreti nagloma, potem postane zopet močnat in je dober. Sploh je dobro, če se namaka krompir nekaj časa, preden gre v lonec. Voda vzame krompirju, kar ima nezdravega v sebi, skuha se tudi hitreje. Krompir, ki se skuha v olupih, je dosti bolj okusen, kakor če se olup. Zdaj, ko poganjajo klice, je treba izrezati globoko vsako oko, ker je snov, ki se nabira okoli klic, strupena. Krompir, ki pride umazan kdo ve od kod, je treba vselej namakati in oprati, predno se olup. Ovenel krompir se osveži in napre zopet, če leži kako uro v vodi.

SPOMENICA

Zveze industrijev na slovenskem ozemlju Kraljevine SHS v Ljubljani.

(Dalje.)

V slednjem času so se uveljavili finančni zakoni (pristojbine, direktni davki), po kojih so se pobirale davščine tudi za davno preteklo koledarske dobe. Take določbe so vsekakor kvarne. Podjetništvo kalkulira svoje produkcijske stroške, tedaj tudi prodajne cene, na podlagi obstoječih finančnih zakonov. Ako se pa zakoni uveljavljajo tudi za pretečene dobe, je vsaka pravilna stabilna kalkulacija nemogoča. Pod tem naravno naše gospodarstvo silno trpi. Dohodnina nameščencev.

Temeljito finančno načelo je, da naj davek nosi le oni, kojemu ga nalaga davčni zakon. Proti temu naravnemu načelu pa je finančna uprava opetovano grešila. Finančni zakon za leto 1921. (razglašen v Službenih Novinah št. 154 od 14. julija 1921.) naprtuje podjetjem nove davke. Vpeljuje namreč — četudi indirektno — odtegljaje za davke, ki odpadejo na plače in mezde delavcev. Te davke, plačarino in dohodnino delavcev, mora končno utrpeti le podjetništvo. Ni dvoma, da bodo delavski sloji, kakor doslej, konsumirali sproti svoje prejemke. Davčne akontacije od teh slojev vobče ni pričakovati. Vsled tega se bodo ti davki končno izterjali vedar le pri delodajalcu. Davčni odtegljaji bi se pa itak ne mogli vršiti drugače, nego da podjetja zvišajo mezde delavcev vsaj za iste, najbrž pa celo za izdatno višje zneske.

Očividno mora ta način obdačenja podražiti produkcijo, v posebni meri tam, koder tvorijo mezdni prejemki delavca velik del proizvodnih stroškov, kakor velja n. pr. za premogokope in za vse gradbeno industrijo. Tako pospešujejo baš ti davki v posebni meri naraščanje draginje in vplivajo neugodno na našo valuto, kar gotovo ni v korist naših državnih financ. Že pri drugi priliki smo naglašali, da ne moremo odobravati davkov na mezde prejemke delavstva, kot prejemki povprečno ne presegajo bistvenih življenjskih potrebščin. Zato je utemeljen naš predlog, da se ne predpisuje

dohodnina delavcem, ki nimajo stalne plače in ki se izplačujejo v štiritedenskih ali še krajših rokih, vsaj dokler njih celotni prejemki ne presegajo dejanskega eksistenčnega minimuma. Kar smo zgoraj navedli glede odbitnih davkov za delojemalce, odnosno delavce, velja slično za plačarino pri uradnikih. Že ob drugi priliki smo utemeljili svoj nujni predlog, da se naj ukine plačarina. Smatramo, da je potreba ukinitve plačarine že splošno priznana. Na tem mestu zgolj navajamo, da pomeni plačarina, povečana še po avtonomnih dokladah, davčno breme, ki ga uradništvo v obče ne premore in ki se avtomatično prevlani na podjetništvo.

Ukinitve plačarine je nujna. Po naših informacijah se je plačarina že odpravila v Češkoslov. republiki in v Italiji. Še jasnejši razlogi nego v teh državah zahtevajo ukinitve plačarine v naši kraljevini.

Odpis vrednosti.

Nadalje nujno potrebujemo začasni zakon, ki dovoljuje industrijskim podjetjem za investicije, za nove nabave, obrtne naprave in za nove stavbe višje odpisne odstotke, kakršni odgovarjajo naši labilni valuti in dejanski vrednosti dotičnih novih naprav. Dosedanji odpisni odstotki (pri premičninah do 10% in pri stavbah oz. 1% do 1½%) kakor jih urejuje § 95. lit. f avstrijskega zakona o osebnih davkih, so zadostovali pred vojno, ko je bila valuta več ali manj stabilna in ko so bile premičnine in nepremičnine (inventar, obrtne naprave, stavbe) solidno izdelane in izvršene — takrat se ni delalo z različnimi surogati, ki izdatno znižujejo trpežnost in trajnost dandanes novo postavljenih objektov. Navedeni odpisni odstotki ne odgovarjajo predvideni trpežnosti novo nabavljenih objektov, ki tudi za dosego skrajšane trajnosti zahtevajo vednih dragih popravil. Ako podjetja bilancirajo danes po predpisanih odpisih, utegnejo pač začasno ob padajoči valuti objekti presagati književno vrednost, v kratkem pa bodo vsled kratke trajnosti teh objektov izkazale bilance visoke vrednosti na inventarju, stavbah itd., med tem ko bodo ti predmeti že brez vsake vrednosti. Posebno nevarnost pa tvori ta moment za naše podjetništvo, čim se naša valuta dvigne. V tem primeru bo bilanca obtežena z visokimi aktivnimi postavkami, ki ne bodo odgovarjale dejanskim vrednostim.

Opozorjamo, da so razne države že spoznale pretečo nevarnost in uzakonile določbe za take slučaje. Tako ima Češkoslovaška republika določbo, ki dovoljuje za nove nabave in stavbe najširšo svobodo glede odpisov.

Predlagamo, da se slični zakoni in določbe uveljavijo tudi za našo kraljevino. S takim zakonom se mora prepričati resna gospodarska kriza, ki preti uničiti našo šibko industrijo. Čim se naša valuta vendar okrepi, ne da so se podjetja pravočasno zavarovala s primernimi odpisi na aktivnih postavkah (stavbe, stroji, inventar, obrtne naprave), zapadejo naša podjetja na mah gospodarskemu polomu, iz kojega ni videti rešitve.

Lastnica in izdajateljica:

Zvezna tiskarna v Celju.

Odgovorni urednik: Lic. Edvard Šimic.
Tiska: Zvezna tiskarna v Celju.**Občni zbor**

„Kmetijske hranilnice in posojilnice na Frankolovem“ se vrši v nedeljo, dne 9. aprila ob 9. uri dop. v uradnih prostorih.

Dnevni red je razviden v uradu.

330

Načelnstvo.

Tamburaško društvo „DANICA“ v Celju naznanja tem potom, da se vrši

redni letni občni zbor

v nedeljo, dne 2. aprila t. l. točno ob 17. uri v posebni sobi 331 gostilne »Branibor«.

Društvene člane vabi k polnoštevilni udeležbi

Odbor.

Andrej Oset

332 Maribor 10-1

Aleksandrova c. 57 Telefon 88

trgovina z deželnimi pridelki, drvmi, premogom ter vinom se priporoča za nakup in prodajo po najugodnejših cenah.

Brzjav: Andrej Oset Maribor.

190 Priporoča se 10-5

Janko Božič, Celje

zraven gostilne »Branibor«.

Špecerija, kolonijalno blago in dež. pridelki!

Cene zmerne. Postrežba točna.

Ant. Lečnik

Oružar in juvelir

Celje, Glavni trg št. 4

(prej Pacchiaffo). 7

Sprejmeta se

324 2-2

prodajalkadobro izurjena moč v trgovini mešanega blaga, event. tudi v trgovskih pisarniških poslih ter **trgovski učenec** poštenih starišev s primerno šol. izobrazbo.

Ant. Vodenik, Petrovče pri Celju.

Staro železo

kupuje po najvišjih cenah „Centralna nakupovalnica starega železa“ Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 1. 3-2

Raznovrstne **lovške puške**, najmodernejshe in najfinejshe izdeluje slovenska puškarna**Janko Sornik**
v Borovljah -- Avstrija.

Uvozno dovoljenje preskrbljuje tvrdka sama. 10-3

Gostilna

se išče v najem blizu mesta ali trga. Ponudbe na upravo lista. 329 2-2

Gonilni jermeniiz 1^a usnja za tovarne, mline, žage in poljedelske stroje v vsaki širini.V zalogi pri **Iv. Kravos**
305 Maribor. 5-4**Naznanilo.**

Glavni zastop „Jadranske zavarovalne družbe (Riunione Adriatica)“ v Celju naznanja, da se je preselil iz hiše g. Gračner v Gosposki ulici na **Lavo št. 22** l. nadstr. nasproti žage g. Vinko Kukovca.

Obenem naznanja, da prevzame vse vrste zavarovanja, kot požarno, življenjsko, transportno, proti polomu steklenih šip, vlomu in tatvini, zavarovanje gozdov proti požaru, poljske pridelke proti toči ter jamstvena in nezgodna zavarovanja.

Akcijski kapital dne 1. januarja 1921 je znašal	jugsl. K	120,000.000
Premijske rezerve življenjskega oddelka	» »	1.453,000.000
Druge provizijske rezerve	» »	528,000.000
Od obstoja družbe, t. j. od l. 1838 do 1. januarja 1921 je družba izplačala vse skupno odškodnine	» »	12,924,000.000

Zastopniki se sprejmejo proti dobri proviziji in stalni plači.

Josip Kavčič,

glavni zastopnik v Celju - Lavo 22.

309 3-3

Stavbeno in galanterijsko kleparstvo
Franjo DolžanKralja Petra cesta **CELJE** Kralja Petra cesta

izvršuje vsa dela točno in solidno. = = = Cene zmerne. Preračuni na razpolago. 52-13

Trgovina z galanterijskim in modnim blagom, ženskimi in moškimi perilom ter igračkami

FRANC KRAMAR144 50-9 poprej **Prica & Kramar**Na drobno! **CELJE** Na debelo!

Zaloga cigaretnih papirčkov in stročnic.